به نام خدا

درس مبانی یادگیری عمیق

تمرین سری پنجم

استاد درس : دکتر مرضیه داوودآبادی

دستیاران : مهسا موفق بهروزی، سید محمد موسوی،
کمیل فتحی

دانشگاه علم و صنعت ایران، دانشکده مهندسی کامپیوتر

نیمسال اول تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

مهلت تحویل : ۱۴۰۲/۱۰/۰۱

لطفا به نکات موجود در سند قوانین انجام و تحویل تمرین ها دقت فرمایید.

۱. پاسخ صحیح را انتخاب کنید و دلیل انتخاب خود را به‌طور مختصر توضیح دهید. ممکن است سوالی، چند پاسخ صحیح داشته باشد(۱۵ نمره).

https://marcossilva.github.io/en/2019/08/12/coursera-deep-learning-module-5-week-1.html

a) معماری $many - to - one RNN$ برای کدام یک از وظایف زیر مناسب است؟

(آ) تشخیص گفتار[1](ورودی: کلیپ صوتی و خروجی: متن)

(ب) دسته‌بندی احساسات (ورودی: یک قطعه متن و خروجی: ۰/۱ برای نشان دادن احساس مثبت یا منفی)

(ج) تشخیص جنسیت از گفتار (ورودی: کلیپ صوتی و خروجی: برچسبی که نشان دهنده جنسیت صحبت کننده است)

b) اخلاق گربه جلوی دانشکده (پنبه) به‌شدت به آب‌وهوای فعلی و چند روز گذشته بستگی دارد. فرض کنید داده‌های آب‌وهوایی یک ماه گذشته را به‌صورت $x_1, ..., x_{30}$ و داده‌های مربوط به اخلاق پنبه را به‌صورت $y_1, ..., y_{30}$ جمع‌آوری کرده‌اید. می‌خواهید مدلی بسازید که x را به y نگاشت می‌کند. از کدام RNN یک‌طرفه یا RNN دوطرفه برای این مسئله استفاده می‌کنید؟

(آ) دوطرفه، زیرا پیش‌بینی روز t بر اساس اطلاعات بیشتری انجام می‌شود.

(ب) دوطرفه، زیرا در $backpropagation$ گرادیان‌های دقیق‌تری محاسبه می‌شوند.

(ج) یک‌طرفه، زیرا مقدار y_t تنها به $x_1, ..., x_t$ وابسته است و به $x_{t+1}, ..., x_{30}$ وابسته نیست.

[1] Speech Recognition

(د) یک طرفه، زیرا مقدار y_t تنها به x وابسته است و به داده‌های آب‌وهوای روزهای دیگر وابسته نیست.

c) فرض کنید در حال آموزش یک مدل زبانی RNN هستید. در مرحله زمانی t، مدل RNN چه چیزی را تخمین می‌زند؟ بهترین پاسخ را انتخاب کنید.

(آ) $P(y_1, y_2, ..., y_{t-1})$

(ب) $P(y_1)$

(ج) $P(y_t|y_1, y_2, ..., y_{t-1})$

(د) $P(y_t|y_1, y_2, ..., y_t)$

۲. هدف از این تمرین آشنایی با $backpropagation$ در شبکه‌های بازگشتی و به دست آوردن $\frac{dJ}{dW_{hh}}$ است. شبکه بازگشتی زیر را در نظر بگیرید. در روابط زیر σ تابع $softmax$ و ψ تابع فعال‌سازی است(از در نظر گرفتن آن‌ها در محاسبات خود صرف نظر کنید.)(۲۰ نمره)

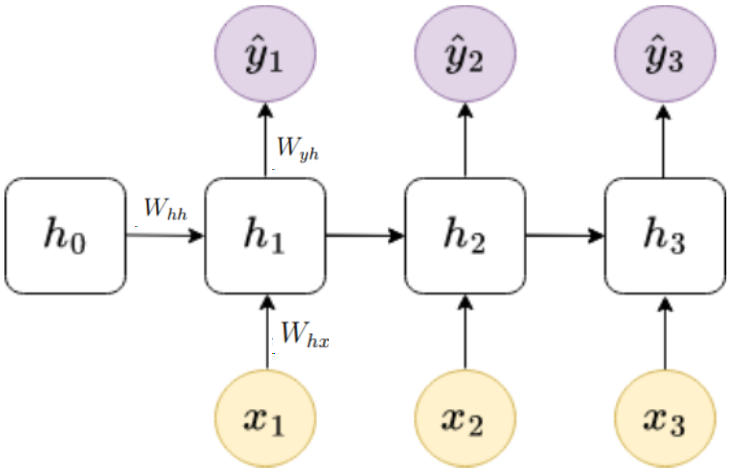

$$x_t \in \mathbb{R}^3 \qquad W_{hx} \in \mathbb{R}^{4\times 3}$$

$$h_t \in \mathbb{R}^4 \qquad W_{yh} \in \mathbb{R}^{2\times 4}$$

$$y_t, \hat{y}_t \in \mathbb{R}^2 \qquad W_{hh} \in \mathbb{R}^{4\times 4}$$

$$J = -\sum_{t=1}^{3}\sum_{i=1}^{2} y_{t,i} \log\left(\hat{y}_{t,i}\right)$$

$$\hat{y}_t = \sigma\left(o_t\right)$$

$$o_t = W_{yh} h_t$$

$$h_t = \psi\left(z_t\right)$$

$$z_t = W_{hh} h_{t-1} + W_{hx} x_t$$

لطفا پاسخ‌های خود را براساس W_{hh}، W_{yh}، y، $\hat{y}$، h و عبارات مشخص شده در سوال به دست آورید.
(توجه: نیازی نیست همه عبارات در همه پاسخ‌ها ظاهر شوند.)

الف) تابع ضرر $CrossEntropy$ در لحظه t را به صورت:

$$J_t = -\sum_{i=1}^{2} y_{t,i} \log \hat{y}_{t,i}$$

در نظر بگیرید. $\frac{\partial J_t}{\partial o_t}$ را محاسبه کنید.

ب) مقدار $\frac{\partial J_t}{\partial o_t}$ را در متغیر g_{o_t} ذخیره می‌کنید. $\frac{\partial J_t}{\partial h_i}$ را برای یک i دلخواه، $i \in [1,3]$ محاسبه کنید. پاسخ خود را بر حسب g_{o_t} و متغیرهای ذکر شده بنویسید.

ج) مقدار $\frac{\partial J_t}{\partial h_i}$ را در متغیر g_{h_t} ذخیره می‌کنید. $\frac{\partial J_t}{\partial w_{hh}}$ را برحسب g_{h_t} و متغیرهای ذکر شده به‌دست آورید.

د) مقدار $\frac{\partial J_t}{\partial w_{hh}}$ را در متغیر $g_{W_{hh},t}$ ذخیره می‌کنید. $\frac{\partial J}{\partial w_{hh}}$ را برحسب $g_{W_{hh},t}$ و متغیرهای ذکر شده به دست آورید.

۳. یک نسخه فرضی از $attention$ به نام "$argmax$" را تصور کنید که دقیقاً مقدار[2] متناظر با کلیدی[3] که بیشترین شباهت به پرس‌وجو[4] را دارد، برمی‌گرداند؛ شباهت با استفاده از ضرب داخلی اندازه‌گیری می‌شود(۲۰ نمره).

الف) با استفاده از توجه $argmax$، خروجی لایه توجه برای این پرس و جو چه خواهد بود؟

$$keys = \left\{ \begin{bmatrix}1\\2\\3\end{bmatrix}, \begin{bmatrix}2\\2\\1\end{bmatrix}, \begin{bmatrix}0\\1\\-1\end{bmatrix}, \begin{bmatrix}0\\-2\\-4\end{bmatrix} \right\}$$

$$q = \begin{bmatrix}3\\-1\\-1\end{bmatrix}$$

$$values = \left\{ \begin{bmatrix}6\\1\\-2\end{bmatrix}, \begin{bmatrix}6\\-1\\2\end{bmatrix}, \begin{bmatrix}6\\1\\0\end{bmatrix}, \begin{bmatrix}6\\1\\2\end{bmatrix} \right\}$$

ب) این انتخاب طراحی (استفاده از $argmax$) چه تاثیری بر توانایی ما در آموزش مدل‌هایی که از مکانیزم توجه استفاده می‌کنند، دارد؟ (راهنمایی: به این فکر کنید که چگونه گرادیان‌ها از لایه آخر به سمت لایه اول شبکه منتقل می‌شوند. آیا می‌توانیم پرس‌وجوها یا کلیدهای خود را طی فرایند

[2] Value
[3] Key
[4] Query

آموزش بهبود بخشیم؟)

۴. به نوتبوک $Question4.ipynb$ رفته و با مطالعه آن، موارد خواسته شده را تکمیل کنید(۴۵ نمره).